

Arbetsrelaterad dödlighet i Sverige

Pressträff och webbsändning 2023-03-23

Medverkande:

- **Erna Zelmin**, Arbetsmiljöverkets generaldirektör
- **Bengt Järvholm**, senior professor vid Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin/hållbar hälsa, Umeå universitet
- **Gustav Sand Kanstrup**, ledare av Arbetsmiljöverkets nollvisionsarbete
- **Sonya Aho**, moderator och pressekreterare på Arbetsmiljöverket

3000 per år dör i förtid av arbetsrelaterade sjukdomar

30-50 per år dör i arbetsolyckor

0 500

1000

1500

2000

2500

3000

ARBETSRELATERAD DÖDLIGHET I SVERIGE

En uppdatering av Arbetsmiljöverkets
kunskapssammanställningar 2019:3 och 2019:4

Bengt Järvholm 2023-03-23

UMEÅ UNIVERSITET

UPPDRAGET

- Uppdatera tidigare rapporter om arbetsrelaterad dödlighet (2019:3 och 2019:4)
 - Sambanden starkare eller svagare?
 - Kränkande särbehandling (mobbing) – självmord?
- Kunskap om hur man förebygger arbetsrelaterade dödsfall

ARBETSRELATERAD – ARBETSORSAKAD

- Arbetsrelaterad
 - Övervägande + bidragande orsaker
 - Exempel: svetsare – hjärtsjukdom
- Arbetsorsakad
 - Ersättning vid arbetsskada (Försäkringskassan m.fl.)
 - Övervägande skäl ska tala för att skadan orsakats arbetet

DÖDSOLYCKA

– SKADEHÄNDELSE SOM LETT TILL DÖDSFALL

- ” En kroppsskada efter en plötslig, oförutsedd och yttre händelse” (försäkring)
- ”Händelseförlopp med många orsaker som oavsiktligt leder till skador på människor, materiel eller miljö”
(Nationalencyklopedin)

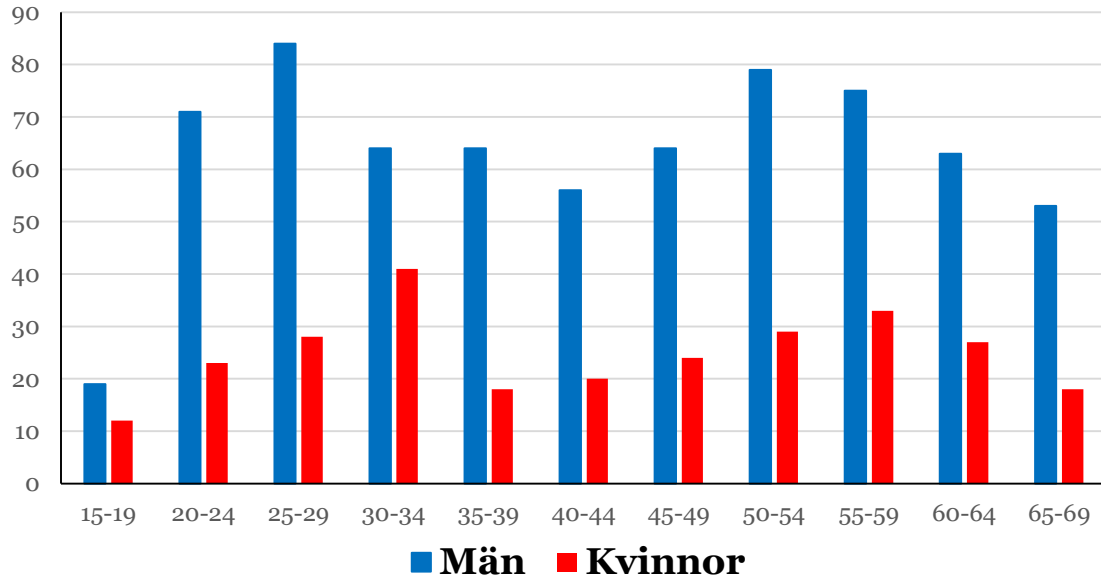

Faktor	Antal arbetsrelaterade dödsfall per år		
	Kvinnor	Män	Totalt
Olycksfall	4,0	33,0	37,0
Stress	360,3	412,2	772,4
Skiftarbete	280,9	446,8	727,7
Damm (KOL)	246,6	174,8	421,4
Asbest	45,0	222,5	267,5
Kvarts	9,0	116,2	125,2
Motoravgaser	222,7	324,7	547,4
Passiv rökning	75,2	119,6	194,8
Svetsrök	32,0	39,0	71,0
Joniserande strålning	1,0	3,8	4,8
Osäkrare samband			
Buller	338,4	439,0	777,4
Ihållande tungt fysiskt arbete	0	1 548,8	1 548,8

Källa:
Rapport 2019:3

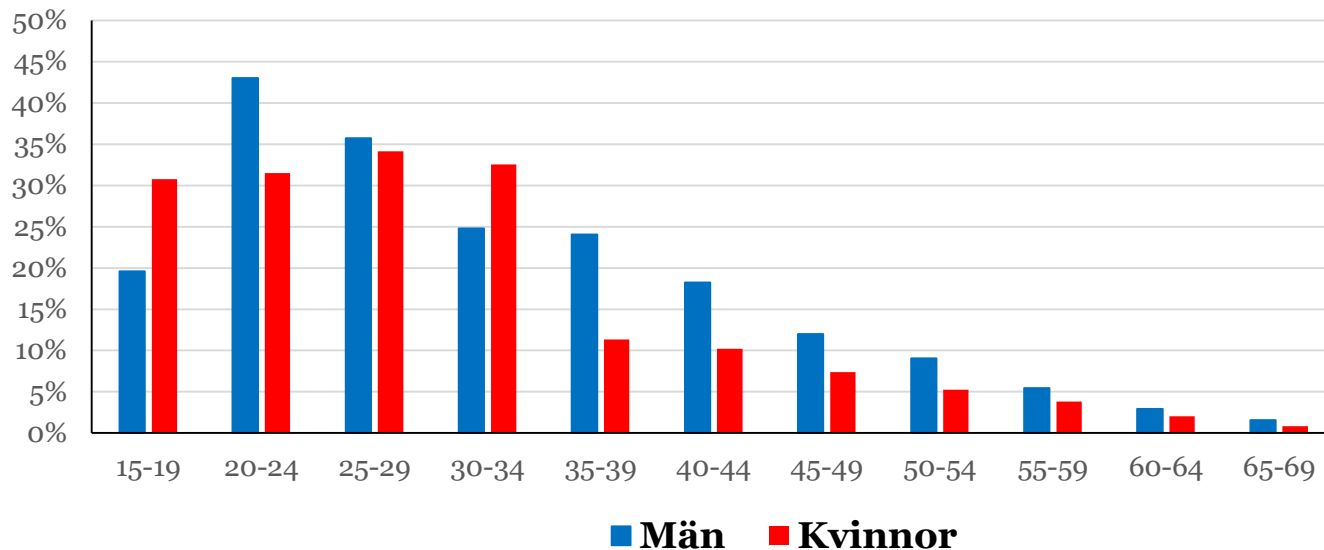

SJÄLVMORD – ANTAL 2021

SJÄLVMORD

– ANDEL AV ALLA DÖDSFALL 2021

MOBBNING

- Mobbning
- Kränkande särbehandling
- Destruktiva chefer

- Cirka 1 av 10 utsätts för mobbning i arbetet.

MOBBNING – SJÄLVMORD

- Dansk studie
 - 98 000 personer, cirka 10 % mobbade
 - Självmord (N=8): RR=2,08
 - Självmordsförsök (N=25): RR=1,65
- Svensk studie
 - 85 000 personer, kränkande särbehandling av sexuell natur
 - Självmord (N=11): RR=2,8
 - Självmordsförsök (N=61): RR=1,6

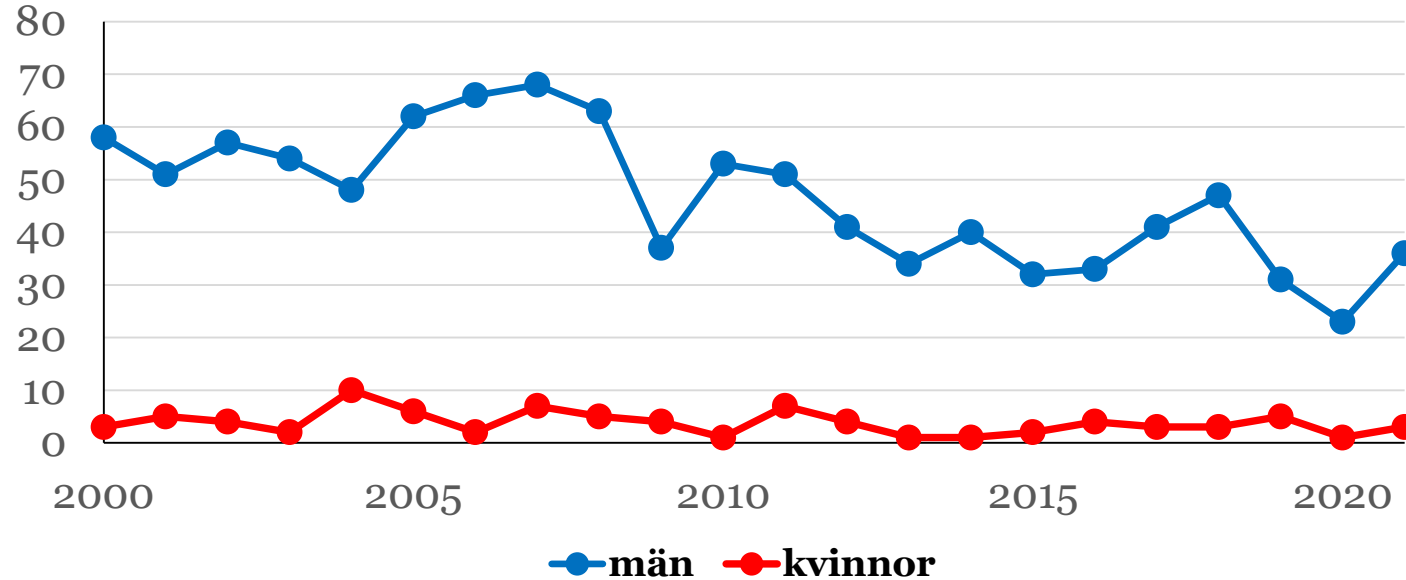
INFEKTIONER COVID-19

- Arbetsorsakade dödsfall i Covid-19: 5 dödsfall godkända
- England/Wales
 - 3 perioder
 - Ökad dödlighet
 - Period 1: de flesta yrken med ”patientkontakt”
 - Period 2: - ” –
 - Period 3: taxichaufförer
- Dansk och svensk studie om sjukhusinläggningar med likartade fynd
- Med tiden lär man sig att jobba på ett mer säkert sätt.

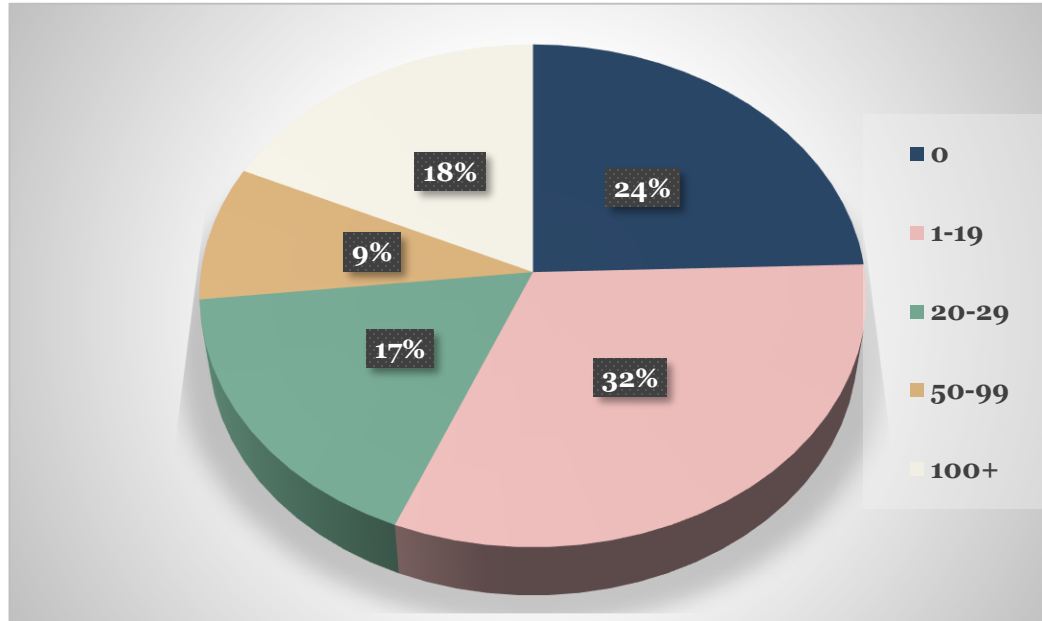
DÖDSOLYCKOR

Dödsfall per år

DÖDSOLYCKOR 2011–2020

– FÖRDELAT PÅ ANTALET ANSTÄLLDA

GOD ARBETSMILJÖ

- Lönsamt
- Kräver kunskap
 - ”Vad fungerar var?”
 - Anpassas till mottagaren
 - Anpassas till typ av miljö

KEMI

UMEÅ UNIVERSITET

ARBETSRELATERAD STRESS

– EGENKONTROLL/ARBETSBELASTNING

- Sjukvård
 - Skola
 - Kontor
 - Försäljning
 -
-
- Kräver kompetens om ”produktionen” – utbildning

